

Vergaderjaar 1990–1991

21 881

Herziening van het scheidingsprocesrecht

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet houdende herziening van het scheidingsprocesrecht.

De toelichtende memorie (en bijlagen) die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 9 november 1990

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten;

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het procesrecht in verband met scheiding te herzien en de daarmee samenhangende bepalingen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Burgerlijk Wetboek te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De vijfde afdeling van de Zesde Titel van het Derde Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt vervangen door het volgende:

S–RW

Rechtspleging in scheidingszaken

Par. 1. Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed

Artikel 814

1. Met betrekking tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed komt aan de rechter rechtsmacht toe, indien ten tijde van de indiening van het verzoekschrift:

- a. beide echtgenoten Nederlander zijn of
- b. een der echtgenoten sedert twaalf maanden woonplaats in Nederland heeft.

2. Artikel 429c, elfde lid, is niet van toepassing.

Artikel 815

1. Onverminderd het in artikel 429d, eerste lid, bepaalde vermeldt het verzoekschrift:

- a. de naam, de voornamen en voorzover bekend de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van de echtgenoot die niet de verzoeker is;
- b. voorzover bekend de naam van diens raadsman;
- c. de naam en de voornamen en voorzover bekend de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen of van een van hen.

2. Bij de indiening van het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

- a. een afschrift of uittreksel van de huwelijksakte;
- b. bescheiden betreffende de gronden waarop de rechter ingevolge artikel 814 rechtsmacht heeft;
- c. een afschrift of uittreksel van de akte van geboorte van ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen of van een van hen;
- d. de processtukken die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, bedoeld in de artikelen 822 en 823, indien deze zijn gevraagd;
- e. indien het een verzoek tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed betreft: een authentiek afschrift van de rechterlijke uitspraak waarbij de scheiding van tafel en bed is uitgesproken.

3. Indien de stukken, bedoeld in het tweede lid, onderdelen a tot en met c, redelijkerwijs niet kunnen worden overgelegd, kan worden volstaan met overlegging van andere stukken of kan op andere wijze daarin worden voorzien, een en ander ter beoordeling van de rechter.

4. De griffier tekent op het verzoekschrift de dag van ontvangst aan.

5. Indien ten behoeve van minderjarige kinderen voorzieningen moeten worden getroffen, zendt de griffier onverwijld een afschrift van het verzoekschrift aan de raad voor de kindbescherming.

Artikel 816

1. Betreft het een verzoek van één der echtgenoten, dan doet de verzoeker binnen veertien dagen na de indiening van het verzoekschrift een afschrift daarvan betekenen aan de andere echtgenoot. Uiterlijk op een in het exploit vermeld tijdstip kan de andere echtgenoot hetzij een verweerschrift indienen, hetzij om uitstel te dier zake verzoeken. Het exploit vermeldt dat een en ander slechts kan geschieden door een procureur. Het originele exploit moet ter griffie worden ingediend.

2. Het tijdstip dat ingevolge lid 1 in het exploit moet worden vermeld, wordt bepaald met inachtneming van een termijn van ten minste zes weken, te rekenen vanaf de dag van de betekening. Heeft de andere echtgenoot geen bekende woonplaats in Nederland, dan bedraagt deze termijn ten minste drie maanden.

3. Indien het bepaalde in lid 1 of lid 2 niet in acht is genomen, of indien het exploit anderszins lijdt aan een gebrek, zijn de artikelen 92 en 93 van overeenkomstige toepassing.

4. Indien de andere echtgenoot tijdig om uitstel heeft verzocht, alsmede indien een ingediend verweerschrift een zelfstandig verzoek bevat, bepaalt de rechter een termijn waarbinnen de andere echtgenoot respectievelijk de echtgenoot die het oorspronkelijke verzoekschrift heeft ingediend, een verweerschrift kan indienen.

5. Op eensluidend verzoek van de echtgenoten verlengt de rechter de termijn bedoeld in lid 4, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding. Hij kan deze termijn ook verlengen op verzoek van een der echtgenoten of ambtshalve.

Artikel 817

1. Betreft het een verzoek van een der echtgenoten, terwijl de andere echtgenoot op grond van een geestesstoornis verblijft in een ziekenhuis, verpleeghuis, verpleeginrichting of een psychiatrische inrichting als bedoeld in het derde lid, dan vermeldt het verzoekschrift het feit van dit verblijf.

2. In het geval bedoeld in het eerste lid beveelt de rechter het bureau van consultatie in het arrondissement waarbinnen deze echtgenoot verblijf houdt, indien deze nog geen advocaat heeft, aan hem een advocaat toe te voegen en bepaalt hij tevens een nieuwe termijn voor het indienen van een verweerschrift. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld voor de vergoeding die de advocaat ontvangt voor de door hem verleende rechtsbijstand.

3. Onder een psychiatrische inrichting wordt verstaan een gesticht, inrichting of woning als bedoeld in de artikelen 7 en 35a der Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staattoezicht op krankzinnigen, of door Ons aangewezen krachtens artikel 7 van die wet.

Artikel 818

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 429f, eerste lid, kan een behandeling ter terechtzitting achterwege blijven indien er geen minderjarige kinderen zijn die ingevolge artikel 902b in de gelegenheid moeten worden gesteld hun mening kenbaar te maken en er, wanneer het een verzoek van een der echtgenoten betreft, niet tijdig verweer is gevoerd.

2. Op een eensluidend mondeling of schriftelijk verzoek van de echtgenoten wordt de behandeling niet aangevangen of voortgezet voor het verstrijken van een door hen aangeduide termijn, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding.

3. Indien tijdig een verweerschrift is ingediend dat een zelfstandig verzoek bevat, vangt de behandeling niet aan voordat tegen dit verzoek een verweerschrift is ingediend dan wel de daarvoor geldende termijn ongebruikt is verstreken.

4. De behandeling geschiedt, indien mogelijk, in één zitting.

Artikel 819

Betreft het een gemeenschappelijk verzoek, dan kan de rechter de getroffen onderlinge regelingen, daaronder begrepen afspraken omtrent uitkeringen tot levensonderhoud en omtrent de kosten van verzorging en

opvoeding van een minderjarige, geheel of gedeeltelijk in de beschikking opnemen.

Artikel 820

1. In afwijking van het bepaalde van artikel 429n, tweede lid, kan een echtgenoot die in eerste aanleg niet is verschenen, tegen een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen, hoger beroep instellen binnen twee maanden na de betekening van deze beschikking aan hem in persoon dan wel binnen twee maanden nadat zij op andere wijze is betekend en overeenkomstig het tweede lid openlijk bekend is gemaakt.

2. De openlijke bekendmaking geschiedt door plaatsing van een uittreksel van de beschikking in de *Nederlandse Staatscourant*. Het uittreksel bevat de dagtekening van de beschikking en de aanduiding van de rechter die haar heeft gewezen, alsmede de naam, voornamen en woonplaats van ieder der echtgenoten.

3. Indien hoger beroep of beroep in cassatie is ingesteld tegen een beschikking als bedoeld in het eerste lid, moet de griffier van het gerecht waarbij dit beroep is ingesteld, terstond het gerecht dat de bestreden beschikking heeft gegeven, daarvan op de hoogte stellen.

4. Indien een echtgenoot slechts hoger beroep of beroep in cassatie heeft ingesteld tegen een beslissing omtrent nevenvoorzieningen, kan de andere echtgenoot na het verstrijken van de voor het instellen van het desbetreffende rechtsmiddel geldende termijn of na berusting geen beroep meer instellen tegen de uitspraak voorzover daarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen.

5. In hoger beroep en in cassatie is artikel 817 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 820a

1. Indien de echtgenoten of gewezen echtgenoten gehuwd zijn of waren in een gemeenschap van goederen, kan ieder van hen de president van de rechtbank verzoeken hem verlof te verlenen tot verze- geling, boedelbeschrijving en waardering van goederen der gemeen- schap alsmede tot het leggen van conservatoir beslag op goederen der gemeenschap.

2. Indien nog geen verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, is de in artikel 429c aangewezen president bevoegd. Is reeds een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed gedaan, dan is bevoegd de president van de rechtbank waarbij dat verzoek aanhangig is of laatstelijk was.

3. Tot het leggen van conservatoir beslag verleent de president slechts verlof in geval gegronde vrees voor verduistering van de goederen der gemeenschap bestaat. De artikelen 808b tot en met 808i, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

4. Een beslag dat is gelegd voordat een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, vervalt van rechtswege, indien dit verzoek niet is gedaan binnen vier weken nadat de president verlof heeft verleend tot het leggen van conservatoir beslag.

Artikel 821

1. In zaken van echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan ieder der echtgenoten bij verzoekschrift voorlopige voorzieningen als bedoeld in de artikelen 822 en 823 vragen. Een voorlopige voorziening kan worden gevraagd tot het tijdstip waarop een zodanige voorziening, indien gegeven, ingevolge artikel 826 haar kracht verliest.

2. De behandeling ter terechtzitting vangt niet later aan dan in de derde week volgende op die waarin de voorziening is gevraagd.

3. De rechter beslist zo spoedig mogelijk na de behandeling ter terechtzitting.

4. De beschikking houdende voorlopige voorzieningen, gegeven voordat een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, verliest haar kracht, indien niet binnen vier weken na haar dagtekening een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan.

5. Artikel 814 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 822

1. De rechter kan bij beschikking voor de duur van het geding:

a. bepalen dat één der echtgenoten bij uitsluiting gerechtigd zal zijn tot het gebruik van de echtelijke woning met bevel dat de andere echtgenoot die woning dient te verlaten en deze verder niet mag betreden;

b. bevelen dat ieder der echtgenoten aan de andere echtgenoot beschikbaar zal stellen de goederen tot diens dagelijks gebruik strekkend, alsmede de goederen strekkend tot het dagelijks gebruik van de kinderen;

c. bepalen aan wie der echtgenoten ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen zal worden toevertrouwd, waarbij tevens, indien het kind niet reeds in de macht van die echtgenoot mocht zijn, de afgifte van dat kind aan hem zal worden bevolen, en bovendien het bedrag bepalen dat de andere echtgenoot voor de verzorging en opvoeding van ieder der kinderen moet betalen; het bevel tot afgifte geldt als op de voet van artikel 925 gegeven;

d. een regeling vaststellen inzake de omgang tussen het kind en de echtgenoot aan wie het kind niet is of zal worden toevertrouwd;

e. het bedrag bepalen dat de ene echtgenoot moet betalen voor het levensonderhoud van de andere echtgenoot.

2. De voorzieningen, bedoeld in het eerste lid, vangen aan op de dag van de dagtekening der beschikking, tenzij de rechter een eerdere of latere aanvangsdag heeft vastgesteld.

Artikel 823

1. De rechter kan voorts op verzoek van één der echtgenoten of van de raad voor de kindbescherming dan wel ambtshalve, voor de duur van het geding, één der ouders of beide ouders geheel of gedeeltelijk in de uitoefening van de ouderlijke macht schorsen, indien hij dat in het belang van de kinderen noodzakelijk acht.

2. Betreft de schorsing een ouder die met de andere ouder gezamenlijk de ouderlijke macht uitoefent, dan wordt deze macht door de andere ouder alleen uitgeoefend.

3. Betreft de schorsing beide ouders, dan vertrouwt de rechter het kind voorlopig aan de raad voor de kindbescherming toe, waarbij hij

deze laatste ten aanzien van persoon en vermogen van dit kind zodanige bevoegdheden toekent als hij geraden oordeelt.

4. Betreft de schorsing een ouder die de ouderlijke macht alleen uitoefent, dan kan de rechter bepalen dat die macht door de andere ouder wordt uitgeoefend, mits deze tot de voogdij bevoegd is, of handelen als hiervoren vermeld voor het geval de schorsing beide ouders betreft.

5. Op de door de raad voor de kindbescherming gemaakte kosten is artikel 273 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Artikel 824

1. Tegen de op grond van de artikelen 822 en 823 gegeven beschikkingen en tegen de beschikkingen tot wijziging of intrekking daarvan staan geen hogere voorzieningen open, behoudens cassatie in het belang der wet.

2. Op een verzoek van de echtgenoten of van één van hen kunnen de beschikkingen, bedoeld in de artikelen 822 en 823, door de rechtbank die of het gerechtshof dat de beschikking heeft gegeven, worden gewijzigd of ingetrokken, indien de omstandigheden na de dagtekening der beschikking in zodanige mate zijn gewijzigd of indien bij het geven van de beschikking in zodanige mate van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan, dat, alle betrokken belangen in aanmerking genomen, de voorziening niet in stand kan blijven. Artikel 821, tweede tot en met vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De rechter kan op verzoek van de raad voor de kindbescherming en ook ambtshalve de voorziening bedoeld in artikel 823 wijzigen of intrekken.

Artikel 825

Als belanghebbenden bij het recht op inzage en afschrift, bedoeld in artikel 429l, van de bescheiden die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, worden aangemerkt de echtgenoten. Er bestaat geen recht op afschrift van de bescheiden die de raad voor de kindbescherming heeft overgelegd, voor zover deze een voorziening betreffen als bedoeld in artikel 822, eerste lid, onderdeel c of d.

Artikel 826

1. De voorlopige voorzieningen verliezen hun kracht zodra een beschikking waarbij de echtscheiding is uitgesproken, wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand of de mogelijkheid daartoe vervalft, dan wel zodra een beschikking waarbij de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, in kracht van gewijsde gaat, met dien verstande dat:

a. de voorlopige voorziening bedoeld in artikel 822, eerste lid, onderdeel a, haar kracht behoudt totdat de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 1623g, vijfde lid, van het Burgerlijk Wetboek, indien dit verzoek is gedaan, in kracht van gewijsde gaat;

b. de voorlopige voorzieningen die op de kinderen betrekking hebben, hun kracht behouden totdat de voogdij overeenkomstig artikel 280 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek onderscheidenlijk de uitoefening van de ouderlijke macht overeenkomstig artikel 172 van dat Boek is begonnen;

c. de voorlopige voorziening bedoeld in artikel 822, eerste lid, onderdeel e, haar kracht behoudt totdat de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 157 van het Eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek,

indien dit verzoek is gedaan, bij toewijzing voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt dan wel bij afwijzing in kracht van gewijsde gaat.

2. De voorlopige voorzieningen verliezen eveneens hun kracht zodra een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt ingetrokken, alsmede zodra een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt afgewezen, in kracht van gewijsde gaat.

Par. 3. *Nevenvoorzieningen*

Artikel 827

1. Ingeval de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, kan de rechter als nevenvoorziening de navolgende voorzieningen treffen:

a. toekenning van een uitkering tot levensonderhoud aan een echtgenoot ten laste van de andere echtgenoot;

b. voorzieningen met betrekking tot boedelscheiding;

c. voorzieningen betreffende het gezag over, de omgang met en een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen der echtgenoten;

alsmede, ingeval de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken:

d. toepassing van artikel 165, eerste lid, of van artikel 175, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;

e. toepassing van artikel 1623g, vijfde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

2. Verzoeken tot het treffen van nevenvoorzieningen kunnen slechts in eerste aanleg worden gedaan. Deze verzoeken moeten worden gedaan in het verzoekschrift strekkende tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, of in een naar aanleiding van een zodanig verzoekschrift in te dienen verzoekschrift. De artikelen 816, leden 4 en 5, en 818 zijn op deze verzoeken van overeenkomstige toepassing.

3. Ten aanzien van nevenvoorzieningen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, zijn de paragrafen 3 en 4 van de eerste afdeling van de Zevende Titel niet van toepassing, en komt, in afwijking van het bepaalde in artikel 429n, het recht van hoger beroep slechts toe aan de ouders, voorzover dezen tot de voogdij bevoegd zijn, alsmede aan de raad voor de kindbescherming.

ARTIKEL II

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt voorts als volgt gewijzigd:

A. Artikel 429c wordt als volgt gewijzigd:

a. In het eerste lid wordt «leden 2-7» vervangen door: leden 2-9.

b. Na het eerste lid worden, met vernumming van de leden 2-9 tot 4-11, twee nieuwe leden ingevoegd, welke luiden:

2. In zaken betreffende echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is, indien het eerste lid geen bevoegde rechter aanwijst, bevoegd de rechter van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van de echtgenoot die niet de verzoeker is. Heeft een echtgenoot echter een voorlopige voorziening gevraagd als bedoeld in de artikelen 822 en 823, dan is tot het einde van de termijn bedoeld in artikel 821, vierde lid, terzake van een verzoek van deze echtgenoot tot

echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed bevoegd de rechter aan wie het verzoek om een voorlopige voorziening is gedaan.

3. In zaken betreffende een voorlopige voorziening als bedoeld in de artikelen 822 en 823 is, zolang nog geen verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan en indien het eerste lid geen bevoegde rechter aanwijst, bevoegd de rechter van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van de echtgenoot die niet de verzoeker is. Is reeds een zodanig verzoek gedaan, dan is bevoegd de rechter bij wie dit verzoek aanhangig is of laatstelijk was.

B. In artikel 429q, vierde lid, wordt «429j-429l» vervangen door 429i tot en met 429l.

C. In artikel 479g wordt na «Indien de raad voor de kindbescherming executant is» ingevoegd: dan wel ingevolge het bepaalde in artikel 408, tweede lid, tweede zin, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is belast met de invordering van onderhoudsgelden.

D. Artikel 828a wordt als volgt gewijzigd:

a. Het eerste en tweede lid worden vervangen door:

Verzoekschriften, uitsluitend strekkende tot

1e. bepaling van een uitkering tot levensonderhoud, waaronder begrepen verzorging en opvoeding van een minderjarige, verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek,

2e. wijziging of intrekking van een vonnis of een beschikking, waarbij een beslissing over zodanige uitkering is gegeven,

3e. wijziging of intrekking van een door partijen ter zake van zodanige levensonderhoud getroffen regeling,

4e. uitsluiting van de wijziging van rechtswege van een bedrag voor levensonderhoud, intrekking van een zodanige uitsluiting en toepassing van artikel 402a, zesde lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek,

5e. vaststelling dat een verplichting om levensonderhoud te verschaffen aan de wederpartij op grond van het bepaalde in artikel 160 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is geëindigd, worden ingediend en behandeld overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 828a, derde lid, tot en met 828i.

Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op verzoeken tot het geven, wijzigen of intrekken van een beschikking houdende bepaling van het bedrag dat een echtgenoot voor de duur van een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed moet betalen voor het levensonderhoud van de andere echtgenoot of voor de verzorging en opvoeding van de minderjarige kinderen der echtgenoten.

b. Het laatste lid vervalt.

E. Artikel 902a wordt als volgt gewijzigd:

In het eerste lid vervalt onderdeel d; de aanduiding van onderdeel e wordt gewijzigd in «d».

Aan dit artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:

Indien de zaak een nevenvoorziening betreft als bedoeld in artikel 828, eerste lid, onderdeel c, kan de rechter toestaan dat de raad voor de kindbescherming in plaats van te worden gehoord of opgeroepen zijn standpunt schriftelijk kenbaar maakt.

F. In artikel 910, tweede lid, wordt «laatste lid» vervangen door: tweede en derde lid.

G. In artikel 927, eerste lid, onderdeel b, wordt «artikel 823» vervangen door: artikel 827, derde en vierde lid.

ARTIKEL III

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan artikel 83, eerste lid, wordt een tweede zin toegevoegd, luidende: De verplichting vervalt eveneens, indien een verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed is gedaan dan wel een beschikking betreffende een of meer voorlopige voorzieningen van kracht is.

B. In artikel 136, tweede lid, wordt «vordering» vervangen door verzoek en wordt na «rechtsvordering» ingevoegd «of het daartoe strekkende verzoek».

C. In artikel 140, derde lid, wordt na «ingesteld» ingevoegd: of het daartoe strekkende verzoek werd gedaan.

D. In de artikelen 150 en 151 wordt «vordering» vervangen door: verzoek.

E. Artikel 152 vervalt.

F. In artikel 153, eerste lid, wordt «de gevorderde echtscheiding» vervangen door «de verzochte echtscheiding», wordt «de vordering heeft ingesteld» vervangen door «het verzoek heeft gedaan» en wordt «die vordering» vervangen door «dat verzoek».

G. Artikel 155 vervalt.

H. Artikel 156 vervalt.

I. In artikel 157, eerste lid, wordt «echtscheidingsvonnis» vervangen door «echtscheidingsbeschikking» en wordt «op diens vordering onderscheidenlijk verzoek» vervangen door «op diens verzoek».

J. In artikel 158 wordt «het vonnis» vervangen door: de beschikking tot echtscheiding.

K. In artikel 159, tweede lid, wordt «de instelling van de vordering» vervangen door «de indiening van het verzoek» en «ingesteld» vervangen door «ingediend».

L. In artikel 159, derde lid, wordt «echtscheidingsvonnis» vervangen door: echtscheidingsbeschikking.

M. In artikel 161, eerste lid, wordt «echtscheidingsvonnis» vervangen door: echtscheidingsbeschikking.

N. In artikel 161, vijfde lid, vervalt in de eerste zin «vordering onderscheidenlijk». In hetzelfde lid komt de tweede zin te luiden: Is bij gelegenheid van de echtscheidingsprocedure geen regeling als bedoeld in de vorige zin vastgesteld, dan kan dit op verzoek van een ouder ook later geschieden, doch dan door de kinderrechtster.

O. Artikel 162, eerste zin, komt te luiden: De rechter kan op verzoek van de ouders of van één van hen de krachtens het vorige artikel gegeven beslissingen, alsmede een door de ouders getroffen regeling inzake de omgang tussen het kind en de ouder die niet met het gezag over het kind is belast, wijzigen op de grond dat nadien de omstandigheden zijn gewijzigd of dat bij het nemen van de beslissing van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan.

P. In artikel 163 wordt «vonnis» telkens vervangen door: beschikking.

Q. In artikel 164 wordt in het eerste en tweede lid «vonnis» telkens vervangen door: beschikking.

R. Artikel 165, eerste lid, komt te luiden:

1. Op verzoek van een echtgenoot kan de rechter bij de echtscheidingsbeschikking of bij latere uitspraak bepalen dat, als die echtgenoot ten tijde van de inschrijving van de beschikking een woning bewoont die aan de andere echtgenoot uitsluitend of mede toebehoort of ten gebuike toekomt, hij jegens de andere echtgenoot bevoegd is de bewoning en het gebruik van de bij de woning en tot de inboedel daarvan behorende zaken gedurende zes maanden na de inschrijving van de beschikking tegen een redelijke vergoeding voort te zetten.

S. In artikel 169, eerste lid, vervallen de woorden: gevorderd onderscheidenlijk.

T. In artikel 170, eerste lid, wordt «vonnis van» vervangen door: beschikking tot.

U. In artikel 170, vierde lid, vervalt in de eerste zin «vordering onderscheidenlijk»; in hetzelfde lid komt de tweede zin te luiden: Is bij gelegenheid van de procedure tot scheiding van tafel en bed geen regeling als bedoeld in de vorige zin vastgesteld, dan kan dit op verzoek van een ouder ook later geschieden, doch dan door de kinderrechter.

V. Artikel 171, eerste lid, eerste zin, komt te luiden:

De rechter kan op verzoek van de ouders of van één van hen de krachtens het vorige artikel gegeven beslissingen alsmede een door de ouders getroffen regeling inzake de omgang tussen het kind en de ouder die niet met het gezag over het kind is belast, wijzigen op de grond dat nadien de omstandigheden zijn gewijzigd of dat bij het nemen van de beslissing van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan.

W. In artikel 172, tweede zin, wordt «het vonnis» vervangen door: de beschikking.

X. In artikel 174 wordt in het eerste en tweede lid «het vonnis» telkens vervangen door: de beschikking.

Y. Artikel 175, eerste lid, komt te luiden:

1. Op verzoek van een echtgenoot kan de rechter bij de beschikking houdende scheiding van tafel en bed of bij latere uitspraak bepalen dat, als die echtgenoot op het ogenblik dat de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan een woning bewoont die aan de andere echtgenoot uitsluitend of mede toebehoort of mede ten gebuike toekomt, hij jegens

de andere echtgenoot bevoegd is de bewoning en het gebruik van de bij de woning en tot de inboedel daarvan behorende zaken gedurende zes maanden nadat de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan, tegen een redelijke vergoeding voort te zetten.

Z. In artikel 177 wordt «het vonnis» vervangen door: de beschikking.

AA. In artikel 179, eerste lid, wordt «vordering» vervangen door: verzoek.

BB. In artikel 179, tweede lid, worden na «De termijn van drie jaren kan» ingevoegd de woorden: op verzoek van een echtgenoot; in hetzelfde lid wordt «de vordering heeft ingesteld» vervangen door: het verzoek heeft gedaan.

CC. In artikel 180, eerste lid, wordt «gevorderde» vervangen door: gevraagde; in hetzelfde lid wordt «de vordering» telkens vervangen door: het verzoek.

DD. In artikel 180, tweede lid, onderdeel b, wordt «de vordering heeft ingesteld» vervangen door: het verzoek heeft gedaan.

EE. In artikel 182 wordt «157–162» vervangen door: 154, tweede lid, 155 en 157 tot en met 162.

FF. In artikel 183, eerste lid, wordt «het vonnis» vervangen door: de beschikking.

GG. Aan artikel 243, eerste lid, wordt een zin toegevoegd, luidende: Wanneer de raden voor de kindbescherming een taak vervullen of een bevoegdheid uitoefenen op grond van een van de bepalingen van deze titel of van de titels 9, 10, 14, 15 en 17 van dit boek, alsmede op grond van de daarmee verband houdende bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, verschaffen de bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen instanties of personen hun kosteloos die inlichtingen die voor een goede uitoefening van hun taak noodzakelijk zijn.

HH. In artikel 280, tweede lid, wordt «het vonnis» vervangen door: de beschikking.

II. In artikel 407 wordt voor de huidige tekst geplaatst het cijfer 1.; aan dit artikel wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

2. Gelijktijdig met een door de rechtbank te geven uitspraak betreffende het over de kinderen uit te oefenen gezag na ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed kan de rechtbank op verzoek van een ouder of van de raad voor de kindbescherming het bedrag wijzigen van een, in verband met de voorafgegane gezagsvoorziening, bepaalde periodieke uitkering als bedoeld in het eerste lid.

JJ. Artikel 408 komt te luiden:

Artikel 408

1. Een periodieke uitkering of som ineens tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding, waarvan het bedrag door de rechter is bepaald, wordt ten behoeve van het kind aan hem die het gezag over het kind uitoefent, betaald. Is evenwel een rechtspersoon met het gezag belast of is in het kader van een maatregel van ondertoezichtstelling het

kind uit huis geplaatst dan wel voorlopig toevertrouwd aan de raad voor de kindbescherming, dan geschiedt de betaling aan de raad voor de kindbescherming.

2. Op verzoek van ieder der belanghebbenden bepaalt de rechtbank gelijktijdig met een door haar te geven uitspraak betreffende de betaling van een periodieke uitkering of som ineens tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding, dat de hierbedoelde gelden aan de raad voor de kindbescherming moeten worden betaald. Ook nadien neemt de raad voor de kindbescherming op schriftelijk verzoek van ieder der belanghebbenden de invordering van de onderhoudsgelden op zich, met dien verstande dat de inning alsdan betreft de bedragen die verschuldigd zijn vanaf het tijdstip waarop het verzoek is gedaan.

ARTIKEL IV

Het Burgerlijk Wetboek wordt voorts als volgt gewijzigd:

A. In artikel 1623g, vierde lid, wordt «artikelen 825b, onder a, of 827k, onder a» vervangen door: artikel 826, eerste lid, onderdeel a,.

B. Artikel 1623g, vijfde lid, komt te luiden:

5. In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan de rechter op verzoek van een echtgenoot bepalen wie van de echtgenoten huurder van de woonruimte zal zijn.

ARTIKEL V

Procedures inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, waarin de inleidende dagvaarding is betekend dan wel het inleidend verzoekschrift is ingediend voor het tijdstip van in werking treden van deze wet, worden, met inbegrip van een eis die in het geding bij wege van reconventie is of wordt gedaan, beheerst door het recht dat vóór dat tijdstip gold.

ARTIKEL VI

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze wet in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Justitie,